

FEDiEX

FÉDÉRATION DE L'INDUSTRIE EXTRACTIVE
VERBOND VAN ONTGINNINGSBEDRIJVEN

JAARVERSLAG

2023

Inhoudstafel

Editoriaal.....	3
Communicatie	4
Sociaal.....	7
Economie.....	10
Milieu	15
Techniek	21

Aan dit verslag werd meegewerkt door

De dames Myriam De Marrez en Céline Petit
De heren Michel Calozet, Frédéric De Visscher (voorzitter van Fediex), Jeremy Defacqz,
Sébastien Loiseau en Thierry Vanmol

Verantwoordelijke uitgever

Sébastien Loiseau

Lay-out

www.imagesdemarc.be

Foto voorblad

© Isaac Berwouts - Carmeuse Engis

Vertaling

Fleur De Grauwe bv

Gedrukt op milieuvriendelijk papier

Met veel enthousiasme begin ik aan deze driejarige termijn in 2024. Een jaar dat veel veranderingen met zich mee zal brengen. Om te beginnen wordt Sébastien binnen ons verbond onze nieuwe afgevaardigde bestuurder. Hij neemt de fakkel over van Michel, die hem blijft ondersteunen als secretaris-generaal.

Vervolgens zijn er naar aanleiding van de sociale verkiezingen binnen onze respectieve bedrijven nieuwe werknemersvertegenwoordigers verkozen.

De federale en regionale verkiezingen in mei hebben het politieke landschap drastisch veranderd en de verkiezingen in oktober kunnen nog meer verrassingen met zich brengen.

Deze veranderingen verhullen de moeilijke economische situatie in 2023 echter niet, met een productiedaling van ongeveer 7%. Dankzij de publicatie van onze economische sectorindex, die dit jaar is ingevoerd, zullen we de ontwikkelingen in de sector beter kunnen opvolgen.

In de periode voorafgaand aan de verkiezingen hebben er veel ontmoetingen plaatsgevonden met vertegenwoordigers van verschillende politieke strekkingen en het was een gelegenheid om hen eraan te herinneren in welke mate steen en kalk essentiële materialen zijn. Van de prioriteiten die in het memorandum van Fediex staan vermeld, heeft de sector opnieuw de uitdagingen benadrukt van circulariteit en de wens van de groeven om te handelen als verantwoordelijke spelers in het beheer en het herstel van het gebied, in het bijzonder omwille van de vele mogelijkheden die groeven bieden. We zijn blij te zien dat uit de gewestelijke beleidsverklaring blijkt dat er begrip is voor deze uitdagingen. De sector moet met ambitieuze voorstellen komen - en ambitieuze resultaten boeken.

De goedkeuring van de hervorming van de Codex Ruimtelijke Ordening, die sterk gesteund werd door de sector, geeft ons eindelijk een duidelijk overzicht van de gezamenlijke

procedure en zou de verwerking van de dossiers sterk moeten vergemakkelijken. Fediex steunt nog andere projecten voor administratieve vereenvoudiging, één van de motto's van de nieuwe Waalse regering.

Wat de klimaatproblematiek betreft, zullen de engagementen die eind 2023 werden genomen zeker worden gehaald, gezien de opmerkelijke resultaten die de bedrijven hebben behaald in het kader van de sectorovereenkomst betreffende CO₂/Energie. Op hetzelfde gebied heeft

de goedkeuring door de Waalse regering van het decreet betreffende het transport van koolstofdioxide via leidingen duidelijk de steun van de overheid aangetoond voor projecten rond de afvang, het transport, het hergebruik en/of de opslag van CO₂ (CCUS) die in het bijzonder worden gesteund door de kalkgroevesector. Hoewel in Vlaanderen en Wallonië een belangrijke eerste stap is gezet, zal een samenhangend CO₂-beheer in beide gewesten nog steeds nodig zijn, in het bijzonder wat betreft de tarieven voor het vervoer van CO₂ en de plannen voor de ontwikkeling van dit netwerk. Europa moet ook zorgen voor een snelle invoering van

het ecosysteem voor industrieel CO₂-beheer, in lijn met dezelfde harmonisatievereisten. Wallonië is ideaal geplaatst om een bevoorrechte positie in te nemen in het hart van het Europese netwerk.

Op sociaal vlak blijft het tekort aan arbeidskrachten de sector zorgen baren. Bedrijven en verschillende initiatieven hebben zich voornamelijk geconcentreerd op de beroepen van elektriciens, elektromechanicus en graafmachinist om te proberen dit probleem geleidelijk aan te verhelpen. De sociale partners in de ontginningssector gaan ook door met de projecten die ze hebben opgestart om het paritaire landschap te hervormen en te vereenvoudigen.

Frédéric De Visscher

Voorzitter van Fediex

Communicatie

EVENEMENTEN

De jaarlijkse Dag van de ontginningsindustrie vond plaats op vrijdag 27 oktober 2023. In het Château de Wanfercée is het seminarie georganiseerd dat in het teken stond van de energietransitie. Meer dan 170 deelnemers waren aanwezig. De dag werd afgesloten met een bezoek georganiseerd door Carmeuse en Heidelberg Materials aan de groeve van Aisemont, waarbij de deelnemers de realiteit van onze sector van dichtbij konden bekijken met als afsluiter een indrukwekkende mijnontploffing.

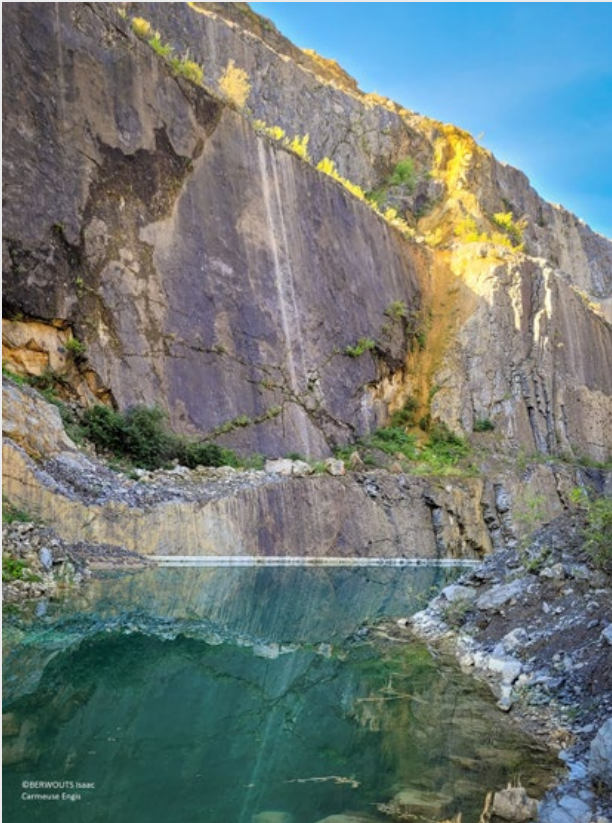
September stond ook in het teken van creativiteit met de tweede editie van de fotowedstrijd van Fedieux met het suggestieve thema "De groeve". Twintig liefhebbers hebben zich eraan gewaagd en hebben vijf groeven in heel

Wallonië verkend. Met 380 foto's in het totaal heeft dit initiatief eens te meer de diversiteit en schoonheid van onze sector aangetoond.

WINNENDE FOTO'S VAN DE WEDSTRIJD:

1ste plaats
Laurent MARCQ,
Carrières Cuvelier ▼

◀ **1ste plaats**
Isaac BERWOUTS,
Carmeuse Engis

2de plaats ▼
Christelle VINCENT,
Cameuse Engis **(A)**
Yves DEMEY,
Trageco **(B)**

Jeremy LION,
Quensat **(C)**
Sami TERRASSI,
Carrières Cuvelier **(D)**

(A)

(C)

(B)

(D)

OPLEIDINGEN

Bijscholing en professionele ontwikkeling zijn heel belangrijk bij Fediex. De federatie organiseert elk jaar opleidingen die specifiek bedoeld zijn om de vaardigheden en kennis van de leden te verbeteren. Dit jaar heeft Fediex zeven opleidingen georganiseerd:

- Ziekteverzuim;
- Opleiding rond karst;
- CE-markering;
- Aanplant van hagen;
- ESG-rapportering - Conformiteit en succesvolle strategieën;
- Risicobeheer;
- Natuur en biodiversiteit.

PUBLICATIES

Fediex gebruikt verschillende kanalen om belangrijke informatie over de sector te verspreiden. De federatie is ook actief op LinkedIn met meer dan 52 publicaties. Ondertussen is het magazine “QuadrariaNews” relevante informatie blijven verstrekken aan de leden en partners met acht edities in het afgelopen jaar.

STRATEGIE

Met de hulp van Akkanto is een strategie

© Céline PETIT

voor de evolutie van Fediex uitgewerkt die zich richt op drie kernboodschappen:

1. De groeve beantwoordt aan een essentiële behoefte aan mineralen van de maatschappij/België/Wallonië die op korte termijn een economische en ecologische transitie moet doormaken;
2. De groeve is een multifunctioneel gebied dat wordt beheerd om aan verschillende maatschappelijke behoeften te beantwoorden, terwijl ze zich verder ontwikkelt;
3. De sector verbetert voortdurend het beheer van zijn impact en wil de samenwerking met zijn lokale belanghebbenden versterken.

Op basis van de aanbevelingen van Akkanto is een roadmap opgesteld die Fediex moet helpen bij toekomstige acties en communicatie.

© Céline PETIT

Sociaal

INDIVIDUEEL OPLEIDINGSRECHT

Vanaf 2024 zal elke werknemer een individueel opleidingsrecht hebben van 5 dagen per jaar en per VTE, op basis van de volgende principes:

- De 5 dagen per VTE zijn een gemiddelde over meerdere jaren (maximum 5 jaar).
- De sociale partners kunnen een derogatie vastleggen in een collectieve arbeidsovereenkomst, op voorwaarde dat een minimum van 2 dagen per werknemer wordt vastgesteld en dat een groeitraject wordt uitgewerkt.

OPLEIDING - FEDERAL LEARNING ACCOUNT

In uitvoering van de wet van 20 oktober 2023 zullen werkgevers alle op-

leidingen die hun werknemers volgen moeten registreren in een nieuwe tool, het Federal Learning Account (FLA) dat de RSZ en SIGEDIS zullen ontwikkelen.

Het doel van de tool is om informatie te verstrekken over de opleidingsdagen waarop de werknemer recht heeft, de gevolgde opleidingsdagen en cursussen en informatie over het opleidingskrediet.

De tool zal in drie fases worden gelanceerd:

- Vanaf 1 april 2024 zal een bètaversie beschikbaar zijn, zodat werkgevers zich vertrouwd kunnen maken met de tool en deze kunnen testen;
- De definitieve versie zal beschikbaar zijn op 1 juni 2024, waarbij men vanaf deze datum een termijn van

6 maanden heeft om de gegevens te registreren (voor de eerste 3 kwartalen van 2024).

- Vervolgens dient de registratie elk kwartaal te gebeuren en uiterlijk in de maand die volgt op het einde van het kwartaal.

Dit nieuwe systeem zorgt voor grote frustratie bij werkgevers vanwege de dubbele registratie van de opleidingen die een enorme administratieve last en extra kosten met zich meebrengt. Het VBO en de andere werkgeversorganisaties vragen daarom om de invoering van het FLA uit te stellen (tot 1 januari 2025) omwille van een onvoldoende en onvolledige voorbereiding, onbeantwoorde vragen en onduidelijkheden.

© REMY PARENT

RICHTLIJN OVER LOONTRANSPARANTIE

Naar aanleiding van de goedkeuring van de nieuwe Europese richtlijn over loontransparantie door het Europees Parlement en de Raad in mei 2023, gericht op de bestrijding van de loonkloof en loondiscriminatie tussen mannen en vrouwen, hebben de lidstaten maximaal 3 jaar de tijd (tot 2026) om de richtlijn om te zetten in hun nationale wetgeving.

Dit betekent dat werkgevers hun werknemers moeten informeren over de criteria die ze gebruiken voor lonen en loonsverhogingen. Deze criteria moeten objectief en geslachtsneutraal zijn om discriminatie te voorkomen. Bovendien moet een gedetailleerd verslag met deze informatie worden ingediend bij de bevoegde nationale overheden. De frequentie van deze informatieplicht hangt af van het aantal werknemers in het bedrijf. Als er discriminatie wordt vastgesteld, kan de werknemer om compensatie vragen.

Binnen het VBO worden besprekingen gevoerd om bedrijven te helpen zich voor te bereiden op deze nieuwe verplichting.

De Sociale commissie zal haar leden op de hoogte houden van de ontwikkelingen van deze nieuwe maatregelen en zal hen helpen deze in de praktijk te brengen.

ARBEIDSONGESCHIKTHEID TIJDENS DE JAARLIJKSE VAKANTIE

De wet van 17 juli 2023 tot wijziging van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten en de wet van 8 april 1965 tot instelling van de arbeidsreglementen met betrekking tot de samenloop van jaarlijkse vakantie en arbeidsongeschiktheid werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 31 juli 2023 en is in werking getreden op 1 januari 2024.

De werknemers die arbeidsongeschikt worden tijdens een jaarlijkse vakantieperiode, zullen hun vakantiedagen kunnen behouden om ze op een later tijdstip op te nemen.

De werknemer moet de volgende verplichtingen naleven:

- zijn werkgever onmiddellijk zijn verblijfsadres doorgeven als hij niet thuis is;
- een medisch attest voorleggen aan de werkgever binnen de normale termijn die van toepassing is in het bedrijf (een model van een medisch attest is beschikbaar op de website van de FOD Werkgelegenheid);
- een aanvraag indienen om de niet-opgenomen vakantiedagen uit te stellen (vakantieperiode wordt niet automatisch verlengd met de niet-opgenomen dagen).

Fediex wijst zijn leden erop dat het arbeidsreglement moet worden aangepast.

OPLEIDING - HET TEKORT AAN ARBEIDSKRACHTEN AANPAKKEN

Fediex heeft stappen ondernomen om drie specifieke acties te ondernemen voor de knelpuntberoepen elektriciens, elektromechanicus en graafmachinist, waarbij voor 10 werkzoekenden een opleiding op maat wordt gemaakt en minstens 80% van de geslaagden wordt aangeworven.

Aangezien de aard van de regeling complexer was dan verwacht, is dit sectorale initiatief stopgezet ten gunste van individuele oplossingen voor elk bedrijf, zoals aanbevolen door FOREM.

HERVORMING VAN HET LANDSCHAP VAN DE PARITAIRE COMITÉS

De aangevatte werkzaamheden door de sociale partners op het niveau van de ontginningssector (paritaire subcomités van PC102) om het paritaire landschap te hervormen en te vereenvoudigen, worden voortgezet.

Er worden vier groeperingen overwogen:

- Verbrijzeld gesteente-aggregaten: PCS 102/03-07-09-10
- Siersteen: PSC 102/01-02-04-08-11
- Zand: PSC 102/05-06
- Bakken: PSC 102/07-09

Tijdens het hele proces moet voor elke fase een juridische haalbaarheidsstudie worden uitgevoerd en moeten de principes van het behoud van arbeidsomstandigheden, kostenneutraliteit en de toepassing van de procentuele loonnorm worden gerespecteerd.

© Christelle VINCENT

De eerste groepering “Verbrijzeld gesteente-aggregaten” is al van start gegaan op basis van de methodologie die werd ontwikkeld door expert Xavier Culot. Als dit een succes blijkt, kan hetzelfde analyserwerk worden gedaan voor de andere drie groeperingen.

Vervolgens moet worden nagegaan of er nog steeds consensus bestaat over de configuratie van de vier groeperingen en of het haalbaar is dat werknemers van hetzelfde bedrijf tot verschillende groeperingen behoren, en moet er een akkoord worden gesloten over wat het gemeenschappelijke gedeelte omvat (PC102) en hoe de lonen worden aangepakt (op basis van de bestaande functieclassificaties).

SECTORALE ONDERHANDELINGEN 2023-2024 VAN DE 102

De loonnorm is vastgelegd op 0% voor de periode 2023-2024. De indexeringen en baremieke verhogingen blijven gewaarborgd.

Gezien de uitzonderlijke omstandigheden naar aanleiding van de oorlog in Oekraïne en de impact daarvan op de energieprijzen, hebben de sociale partners het mandaat gekregen om te onderhandelen over uitzonderlijke eenmalige verhogingen van meer dan 0%, in de vorm van een “koopkrachtpremie” voor de bedrijven die goed hebben gepresteerd tijdens de crisis met een maximum van:

- 500 euro in bedrijven met hoge winst in 2022;
- 750 euro in bedrijven met een uitzonderlijk hoge winst in 2022.

Er dient te worden opgemerkt dat het ontbreken van definities voor de begrippen “goede resultaten tijdens de crisis”, “hoge winst” en “uitzonderlijk hoge winst” tijdens de onderhandelingen tot veel discussie heeft geleid.

In samenwerking met Alain Sadzot van Agoria, blijft Fediex een actieve rol spelen in de voorbereiding en opvolging van de onderhandelingen.

© Jeremy LION - Carrières de Quenast

Economie

INVOERING VAN EEN SECTORINDEX

Op aanbeveling van zijn Economische commissie heeft de raad van bestuur van Fediex in 2023 de invoering van een maandelijkse en cumulatieve sectorindex goedgekeurd.

Dit bestaat uit de maandelijkse publicatie van een maandelijkse en cumulatieve sectorindex, berekend op basis van enquêtes onder een vertrouwelijk panel van twaalf representatieve leden.

Het betreft het volume kalksteen, zandsteen, porfier en zand (zee, land en rivier), in alle vormen: breuksteen, siersteen, aggregaat, enz. en in alle korrelgroottes dat het bedrijf dat lid is van het panel (alle sites samen) op de Belgische markt (na ontginning op Belgisch grondgebied) heeft verkocht. Verkochte volumes die van een andere producent

(handel) zouden zijn gekocht, zijn niet inbegrepen in het opgegeven cijfer.

Concreet zamelt een extern bedrijf (Fidum), waarmee Fediex een overeenkomst en een vertrouwelijkheidsovereenkomst heeft gesloten, de informatie (een enkel cijfer) in van elk panellid binnen 5 tot 7 werkdagen na de maand in kwestie.

Fidum zal de ingezamelde gegevens in de daaropvolgende week verwerken en de maandelijkse en cumulatieve sectorindex berekenen. Deze wordt vervolgens doorgestuurd naar Fediex, die de index uiterlijk aan het einde van de maand volgend op de maand in kwestie op zijn website publiceert.

Fidum, dat verantwoordelijk is voor de inzameling en verwerking van de informatie, zal daarom:

- de evolutie van de totale volumes van de maand voor alle panelleden berekenen in vergelijking met de totale volumes van dezelfde maand van het voorgaande jaar;
- de evolutie berekenen van de totale volumes voor alle panelleden in het lopende jaar (van januari tot de lopende maand) in vergelijking met de totale volumes van het voorgaande jaar.

De rol van Fediex is beperkt tot de publicatie van de maandelijkse en cumulatieve index op zijn website. Het was de bedoeling om te starten in januari 2024, maar de juridische analyse en de oprichting van het panel hebben enkele maanden vertraging opgelopen. De juridische analyse is afgerond in maart 2024 en tot op heden moeten nog steeds enkele bedrijven beslissen of ze zich wel of niet bij het panel willen aansluiten.

DE IMPACT VAN DE WIJZIGING VAN DE FRANSE WEGCODE BETREFFENDE DE OVERGANG BE/FR/BE NAAR 44 TON

De Franse wegcode is op 1 augustus 2021 in werking getreden, met uitzondering van de bepalingen over intermodaal en “intra-Frans” verkeer, die op 1 januari 2022 in werking zijn getreden.

Het controversiële project was een reactie op de ingebrekestelling van de Europese Commissie (EC) wegens een onvolledige omzetting van Richtlijn 2015/719 tot wijziging van Richtlijn 96/53/EG. De wegcode keert daarom terug naar de situatie van vóór 2011, namelijk een algemene beperking tot 40 ton. Er zijn echter twee derogaties voorzien, de eerste voor intermodaal vervoer (de oorzaak van de ingebrekestelling door de EC) en de tweede voor intern verkeer die beide 44 ton toestaan. Over dit laatste punt bestaat er discussie.

Fediex en UPTR (en een lid van elke federatie) zijn in beroep gegaan bij de Franse Raad van State. Dit heeft niet geleid tot de nietigverklaring van het betwiste protectionistische systeem.

De juridische analyse van onze Belgische advocaat, die van mening is dat Europa de Franse overheid met haar ingebrekestelling niet heeft verplicht om de MTM te beperken tot 40 ton, wordt niet gevolgd door onze advocaten (UNPG en FEDIEX/UPTR) die optreden bij de Raad van State. Volgens hen heeft de Franse overheid een politieke en geen juridische keuze gemaakt, waarvan acte.

De situatie is dus geblokkeerd op dit vlak.

VOORSTEL VOOR EEN RICHTLIJN TOT WIJZIGING VAN RICHTLIJN 96/53/EG INZAKE AFMETINGEN EN GEWICHTEN

In het kader van de Europese Green Deal heeft de Commissie een reeks maatregelen voorgesteld om het vrachtvervoer milieuvriendelijker te maken.

Ze heeft namelijk aangegeven dat ze meerdere richtlijnen wil wijzigen, waaronder de richtlijn “Afmetingen en gewichten” (richtlijn 96/53/EG). Dit voorstel tot wijziging is gepubliceerd op 11 juli 2023 en omvat een mechanisme dat

grensdoorgangen toestaat tussen twee lidstaten (LS) die dezelfde MTM toepassen op hun grondgebied. Dit werd ons bevestigd door de heer Colson, hoofd van de eenheid bij het DG Transport, die we afgelopen december hebben ontmoet.

Deze bepaling maakt deel uit van een pakket maatregelen om grensdoorgangen te vereenvoudigen met het oog op de verkleining van de koolstofvoetafdruk van het wegvervoer, zoals de ecocombi.

Een ander mechanisme om dit doel te bereiken is de mogelijkheid om de MTM van 2 naar 4 ton te verhogen om milieuvriendelijker wegvervoer mogelijk te maken door fossiele brandstoffen te vervangen door elektriciteit of waterstof. Bijgevolg is het toegelaten om de MTM te verhogen om de opslag van waterstof of batterijen mogelijk te maken.

De goedkeuringsprocedure voor dit voorstel voor een richtlijn “Afmetingen en gewichten” is de zogenaamde “gewone” procedure, d.w.z. het Europees Parlement en de Raad tezamen. Het zal waarschijnlijk worden aangenomen onder het Belgische voorzitterschap, d.w.z. vóór juni 2024. De benodigde tijd voor de omzetting door de lidstaten varieert echter. Fediex en UPTR hebben het (enige) Belgische Europarlementslid, Benoit Lutgen, ontmoet die als effectief lid zetelt in de Commissie Vervoer van het EP. Hij staat achter ons verzoek en is bereid een amendement te steunen waardoor de richtlijn binnen één jaar in werking kan treden in plaats van de twee jaar die de Commissie voorstelt.

Samen met het VBO heeft Fediex een ontmoeting gehad met het kabinet van de federale minister van Transport, Georges Gilkinet, die ook voorstander was van deze bepaling en deze zal steunen in de Europese Raad.

Het VBO vraagt ook dat de grensdoorgang tussen lidstaten in 2035 niet wordt beperkt tot emissievrije voertuigen, omdat er volgens het VBO sprake is van discriminatie tussen personenauto's en vrachtvervoer. Het VBO vraagt om geen termijn vast te leggen. Op ons verzoek heeft het VBO ook een gesprek gehad met de Permanente Vertegenwoordiging, die het VBO op de hoogte heeft gebracht van de situatie in de Raad.

Uit deze contacten is ook gebleken dat alle genomen maatregelen in het voorstel van de Commissie die de MTM van 44 ton of 40 ton zouden overschrijden voor energieopslagsystemen aan boord moeten worden opgenomen in de genoemde MTM's en deze niet mogen overschrijden. De verslechtering van de infrastructuur en de buitensporig lange tijd die nodig is om deze te herstellen, zouden deze verzoeken rechtvaardigen.

Met andere woorden, deze tendens tot voorzichtigheid, die steeds meer lijkt door te zetten, zal de goedkeuring van de wijziging van de richtlijn "Afmetingen en gewichten" complexer en langzamer maken dan gehoopt. Frankrijk heeft onlangs ook voorgesteld, onder het mom van de bescherming van zijn infrastructuur en het aanmoedigen van intermodaal vervoer, om de genoemde wijziging te beperken tot nader te bepalen grensgebieden. Dit zou een uitweg kunnen zijn.

ACTIES DIE AL IN 2023 ZIJN OPGESTART EN NOG LOPEN

Als reactie op deze situatie heeft de raad van bestuur eind 2023 de volgende acties voorgesteld, die nog steeds lopen:

1. de contacten onderhouden (lobbyen) met de Belgische politici voor een zo snel mogelijke goedkeuring van de wijziging van de Richtlijn "Afmetingen en gewichten";
2. politieke actie ondernemen met minister Gilkinet in het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Raad;
3. nagaan in hoeverre er actie kan worden ondernomen bij het HvJ-EU;
4. actie ondernemen om de absurditeit van de Franse protectionistische maatregelen aan te tonen door:
 - een demonstratieactie te voeren aan de Belgisch-Franse grens;
 - een clip/animatie maken om te publiceren op onze websites, sociale netwerken, etc. om de absurditeit van het huidige systeem aan te tonen.

Begin 2024 heeft het Europees Parlement tegen alle verwachtingen in zijn werkzaam-

© Caroline LAURENT

heden voortgezet en tijdens de plenaire vergadering van 12 maart een reeks compromissamenstemingen op de tekst van de Commissie goedgekeurd. Het voornaamste om te onthouden van deze stemming is dat het systeem dat grensoverschrijdingen toestaat tussen 2 lidstaten met dezelfde regelgeving inzake MTM (44 ton) is bevestigd (geen amendement omdat de tekst van de Commissie niet werd gewijzigd) en dat het verzoek dat we samen met UPTR hadden ingediend via parlementslid B. Lutgen om de benodigde tijd om de richtlijn om te zetten te verkorten van twee jaar naar één jaar, is ingewilligd (amendement 50). Deze tekst houdt dus rekening met de bedenkingen en verzoeken van Fediex.

Wat het "adviesgedeelte" van de dialoog betreft, probeert de Belgische Permanente Vertegenwoordiging een compromis te vinden met de 27 lidstaten over de volledige tekst, met als deadline half april, zodat dit onderwerp op de agenda kan worden geplaatst van de vergadering van de Raad van ministers van Transport die half juni gepland staat onder het Belgische voorzitterschap. Wat de 44 ton betreft, is dit voor België een niet-onderhandelbare "rode lijn". Bijgevolg krijgt het voorstel van de Commissie en het Parlement volledige steun. Dit standpunt wordt verdedigd door minister G. Gilkinet die we eind november hebben ontmoet met het VBO. De boodschap is dus overgekomen op Belgisch niveau!

Ondanks deze "rode lijn" zou de minister akkoord kunnen gaan met een compromis op basis van een "vrije zone" (noodoplossing), waarbij het voorstel van de Commissie dat door het Parlement is gevalideerd, het te verdedigen standpunt zou zijn. Hoe dan ook, als Plan B zou slagen, zou er aan elke kant van de grens minstens 100 km nodig zijn (oorspronkelijk was 50 km gepland).

Tot slot, als er tegen midden april geen compromis is, moet de Raad van ministers van Transport dit punt niet op zijn agenda voor half juni zetten. Dit zal de werkzaamheden aanzienlijk vertragen, vooral omdat het volgende voorzitterschap zal worden uitgeoefend door Hongarije, waarvan de prioriteiten nog onbekend zijn. Het voorstel om een minifilm te maken die de absurditeit van het huidige mechanisme aantoont, is uitgesteld.

PRIJSMERCURIALE

Meer bepaald wat betreft de evolutie van de O.W.-prijzen voor aggregaten in de Mercuriale betreft, blijkt dat de huidige gebruikte methode (gebaseerd op de PPI) niet langer voldoet, aangezien de vermelde waarden afwijken van de realiteit.

Er is voorgesteld om de methodologie te wijzigen en samen te werken met gebruikers, in het bijzonder Fedbeton, de federatie die de stortklare betonsector vertegenwoordigt, zodat de informatie - via een onafhankelijk bedrijf - kon worden ingezameld bij een bredere groep van gebruikers.

De FOD Economie blijft in ieder geval garant staan voor de gebruikte methode.

Ze staat nog steeds in contact met Fedbeton en vraagt haar al enkele maanden om haar methodologie te verduidelijken om ervoor te zorgen dat het nieuwe systeem de realiteit van aggregaten weerspiegelt.

Het is verrassend dat de FOD dergelijke gedetailleerde gegevens wenst te verkrijgen, vooral omdat de informatie die StatBel aan de FOD bezorgt voor de berekening van de PPI, is verkregen na een rondvraag bij een panel waarvan de

samenstelling onbekend blijft en zeer beperkt (en dus weinig representatief) lijkt. De relevantie van de gegevens is dus twijfelachtig, aangezien er nog veel verschillen worden vastgesteld.

Op 12 december 2023 heeft de FOD Economie aangekondigd dat de Mercuriale voor aggregaten bevroren zou worden op de index van oktober 2023 omwille van de grote verschillen tussen de enquête van StatBel en de gegevens ingezameld door Fedbeton.

Voor beton is er echter een goede overeenkomst tussen de informatie ingezameld door StatBel en de indexen berekend door Fedbeton. De FOD is dan ook van mening dat het huidige systeem (Afzetsprijsindex voor de industrie 23.63) goed is en is van plan om deze methodologie te blijven gebruiken. De samenwerking met Fedbeton is ondertussen stopgezet.

Parallel met de acties van Fedbeton heeft de FOD twee keer met Fediex vergaderd om de aggregaten- en zandmarkt beter in kaart te brengen en te begrijpen. De FOD onderzoekt verschillende mogelijkheden, waaronder het gebruik van een andere Afzetsprijsindex (08.11 in plaats van 08.12 die momenteel wordt toegepast op alle O.W.) voor alle of een gedeelte van de O.W.

De FOD heeft Fediex gevraagd of het mogelijk is de O.W.-prijzen te vereenvoudigen, bijvoorbeeld door de invoering van een algemene porfierindex, een zandsteenindex, een kalksteenindex, eventueel voor bepaalde zandsoorten en het schrappen of toevoegen van een reeks. De Raad vond één index voor elk type aggregaat

© Jacky WUELCHE

© Jeremy LION

voldoende (kalksteen, zandsteen, porfier en zand).

SAMENWERKING ZEEGRA/FEDIEX : STUDIE BUILDWISE OVER BOUWZAND

Zeegra, de Federatie van Invoerders en Producenten van Gebaggerde Zeegranulaten, vraagt Fediex om een studie over bouwzand te cofinancieren (50/50).

De studie van bouwzandvoorraden in België zal zich concentreren op:

- de oorsprong van het bouwzand;
- bouwtoepassingen en de vereiste technische kwaliteit van het zand;
- beschikbare volumes en prognoses van mogelijke volumes;
- technische en niet-technische beperkingen.

Hierover zijn al een aantal rapporten en studies beschikbaar (bijvoorbeeld: Delfstoffendatabank). De gegevens zijn echter vaak verspreid over de verschillende belanghebbenden zoals overheden en overheidsinstellingen (FOD Economie, OVPM, enz.), besturen (FOD Economie, OVAM, enz.) en onderzoeksinstellingen (VITO, VLIZ, Buildwise, enz.).

Bovendien worden rapporten vaak enkel op regionaal beleidsniveau opgesteld, waardoor er geen coherent overzicht bestaat op Belgisch niveau.

Het doel van deze studie is dan ook om de beschikbare informatie te verzamelen en de beschikbare gegevens te centraliseren en te structureren om zo een gedetailleerd overzicht te krijgen van de huidige situatie in België en de toekomstperspectieven.

De Raad heeft gevraagd deze samenwerking aan bepaalde voorwaarden te onderwerpen:

- het rapport moet in het Engels zijn opgesteld;
- deelname aan het toezichtcomité;
- de werkwijze zou het mogelijk moeten maken om Zeegra en Fediex gemakkelijk tegelijk bij te werken;
- de vooruitzichten betreffende de beschikbaarheid per zandtype moeten ook worden gepresenteerd.

De voorzitter van Fediex is verantwoordelijk voor de opvolging van dit project.

Er is ook een aanvullend onderzoek naar aggregaatstromen voorzien dat tegen het einde van het jaar afgerond zou moeten zijn.

© Grégoire DELNEUVILLE

Milieu

DECREET BETREFFENDE DE VALORISATIE VAN DROOGZUIGINGSWATER

Water en steen zijn twee van de natuurlijke rijkdommen van Wallonië die samen kunnen worden gevaloriseerd. Jaarlijks gaat er 10 miljoen m³ water uit groeven naar de bevolking via waterproducenten en openbare drinkwaterdistributienetten.

In 2021 heeft de Waalse wetgever deze samenwerkingspraktijk wettelijk vastgelegd in het decreet van 12 november 2021 betreffende de valorisatie van droogzuigingswater. Hoewel er beroep tot nietigverklaring is aangetekend tegen het decreet, heeft het Grondwettelijk Hof dat volledig verworpen in een arrest van 29 juni 2023.

Het decreet bepaalt namelijk dat de groeve-exploitant die zijn droogzuigingswater laat hergebruiken door een waterproducent een milieuvergunning moeten aanvragen voor de winning van tot drinkbaar water verwerkbaar grondwater of water dat is bestemd voor menselijke consumptie, en bij de bevoegde autoriteiten een dossier moeten indienen voor de afbakening van een preventiegebied rond de waterwinning en dit binnen een termijn van 36 maanden na de inwerkingtreding van het decreet.

De volumes en projecten voor de valorisatie van droogzuigingswater uit groeven zullen in de zeer nabije toekomst toenemen. Dit is een gelegenheid om eraan te herinneren dat deze projecten moeten kunnen blijven rekenen op overheidsfinanciering.

In dit opzicht blijft de toegang tot het Milieubeschermingsfonds, afdeling “Waterbescherming”, een belangrijke bekommernis voor de sector. Inkomsten uit dit fonds zouden duidelijk moeten dienen voor de financiering van studies en de werkzaamheden die nodig zijn om waarderingsprojecten op te zetten.

HERVORMING VAN DE CODEX RUIMTELIJKE ORDENING (CODT)

De hervorming van de CODT werd definitief goedgekeurd door het Waalse parlement op 14 december 2023. Ze treedt in werking op 1 april 2024.

Deze hervorming was van bijzonder belang voor Fedix en haar leden, omdat ze de gezamenlijke plan/vergunningsprocedure duidelijker en operationele zou moeten maken.

Er is gehoor gegeven aan de verzoeken van Fedix betreffende deze gezamenlijke procedure. In de tekst van de hervorming wordt bijgevolg het volgende voorgesteld:

- een duidelijk overzicht van de gezamenlijke procedure;
- een gezamenlijke evaluatie van de impact (RIE (milieu-effectenrapport)/EIE (studie naar het milieu-effect));
- overgangsbepalingen om de voordelen van reeds lopende procedures te behouden.

De CODT zal ook principes in de praktijk moeten omzetten, zoals ruimtelijke optimalisatie, de beëindiging van stadsuitbreiding en de invoering van het mechanisme van een netto bouwstop, zoals uiteengezet in het Schema Ruimtelijke ordening (SDT) dat momenteel wordt goedgekeurd. Tegelijkertijd werd een besluit van de Waalse regering in 1ste lezing goedgekeurd. Dat zal de sector in het bijzonder aanbelangen, omdat het een sterke verduidelijking vooropstelt van de regels voor het gebruik van exogene grond in groeven. Zo wordt de mogelijkheid aangehaald om grond tot type III te gebruiken. De sector is het helemaal eens met dit voorstel voor zover deze grond overeenkomt met de kenmerken van de omgeving van de groeven en met de vereisten voor de herwaardering ervan.

De beschikbaarheid van afzetmogelijkheden voor de hogere grondsoorten, zoals type IV en V, blijft een grote bekommernis voor de verschillende spelers in de waarderingssector. Fe-

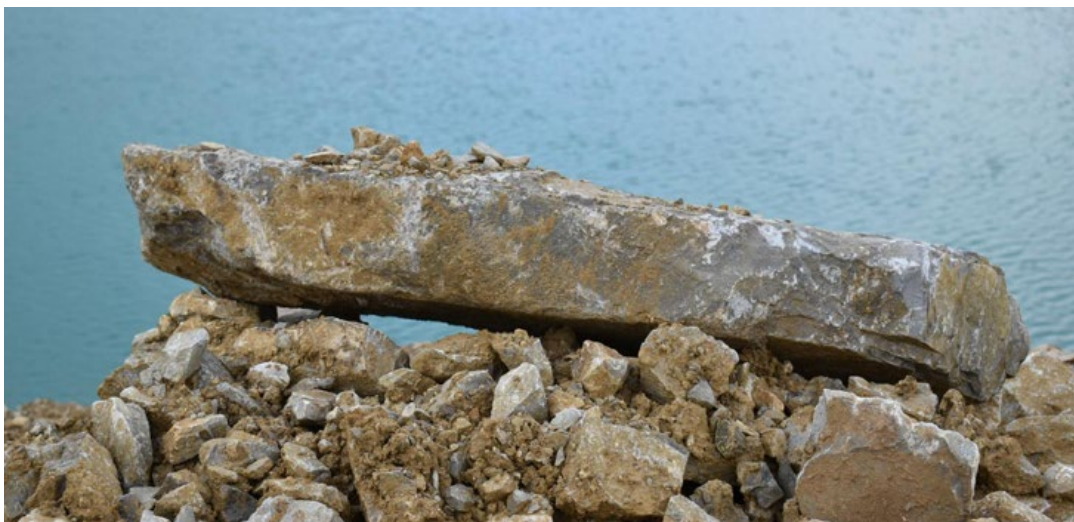
diex begrijpt dit goed en wijst erop dat er nog onbenut gebruikspotentieel is, bijvoorbeeld bij de aanleg van wegen of door sites uitsluitend voor deze grondsoorten te reserveren en niet voor “gemakkelijk” te gebruiken grondsoorten.

MILIEUVERGUNNINGEN

Het wetgevingsproces van de hervorming van de milieuvergunning, die aanvankelijk was aangekondigd voor 2022, is verdergezet in 2023. Het dossier kan echter nog evolueren, aangezien de nieuwe Waalse regering in haar Gewestelijke beleidsverklaring heeft aangekondigd dat ze van plan is om “*de wetgeving met betrekking tot milieuvergunningen te hervormen, om beter rekening te houden met de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's)*.” Hier zijn een paar belangrijke punten.

Duur van exploitatievergunningen en bijwerking van de bijzondere voorwaarden

Na de aankondiging van de wijziging van de duur van de traditionele vergunningen van 20 jaar naar een duur die gekoppeld is aan de exploitatie van de site, heeft Fedix haar bezorgdheid uitgesproken bij de minister van Milieu over het verlies van het voordeel van de onbeperkte duur van de ontginningsvergunningen. Voor de groeven gaat het eerder om een “ruimtelijke” dan om een “tijdsgerelateerde” vergunning, aangezien die is gekoppeld aan een ontginningsplaats waarvan de kenmerken gekend en stabiel zijn in de tijd, en aan een herwaarderingsplan, waarvoor de overheid en de

© Marc BIEVET

© Jacky WUËLCHE

sector redelijkerwijs zijn overeengekomen dat een in de tijd beperkte vergunningscyclus niet gepast zou zijn. Bijgevolg mag de hervorming daarom geen stap achteruit betekenen ten opzichte van het huidige systeem dat de realiteit van de ontginningsactiviteit zeer goed weergeeft zonder bijkomend risico voor het milieu.

Het doel van dit nieuwe mechanisme voor de verlenging van vergunningen is om de werklast van de overheid te verlichten en de verwachte piek in het aantal verlengingen van vergunningen in de komende maanden en jaren af te vlakken.

In ruil daarvoor zullen de specifieke exploitatievoorwaarden elke 20 jaar moeten worden bijgewerkt. Dit zou echter niet van toepassing zijn op vergunningen die betrekking hebben op de ontginning als zodanig, maar alleen op de vergunningen voor “productieactiviteiten” van steen (verbrijzelen, zeven, enz.).

Monitoring of zelfcontrole

Het ontwerpdecreet voorziet dat de exploitanten een beter inzicht krijgen in de milieuverplichtingen die ze moeten naleven door de invoering van een monitoring (checklist milieubeheer) die periodiek moet worden herzien en aan de overheid moet worden meegedeeld. Fediex pleit ervoor om deze milieumonitoring te baseren op bestaande instrumenten zoals PISOE (intern monitoringsplan van de milieuverplichtingen)/PRED (plan ter vermindering

van diffuse deeltjesemissie)/REIWA (Register van de industriële uitstoot in Wallonië) of milieubeheersystemen wanneer die al door de exploitant zijn ingevoerd.

De gecoördineerde vergunning voor meer duidelijkheid

Voor elke beslissing tot inwilliging van een aanvraag tot wijziging, omvorming, uitbreiding of actualisering van de exploitatievoorwaarden worden in een gecoördineerde vergunning de voorwaarden samengevoegd die op grond van eerder genomen beslissingen van toepassing blijven op de site, alsook de nieuwe voorwaarden met betrekking tot de ingediende aanvraag. De gecoördineerde vergunning dient als informatief referentiedocument om de houder, omwonenden en overheden een duidelijker zicht te bieden op de na te leven voorwaarden.

SCHÉMA DE DÉVELOPPEMENT DU TERRITOIRE (SDT - SCHEMA RUIMTELIJKE ORDENING)

Het ontwerp van het Schema Ruimtelijke Ordening (SDT) werd aangenomen bij een besluit van de Waalse regering op 30 maart 2023 en voorgelegd voor openbaar onderzoek en raadplegingen. Het omvat 20 gewestelijke doelstellingen betreffende ruimtelijke optimalisatie, sociaaleconomische ontwikkeling en territoriale aantrekkelijkheid, het kwalitatieve beheer van de leefomgeving en de mobiliteitscontrole.

De ontwerpversie van het SDT wil in het bijzonder de Waalse industriële sectoren ondersteunen. De recente grote crisissen hebben de behoefte aan lokale bevoorrading en productie van goederen aangetoond. In dit kader is de doelstelling van **herindustrialisering** een prioriteit.

Fediex steunt deze visie en vindt dat de herindustrialisering voorafgegaan moet worden door een bijzondere ondersteuning van de bestaande industriële sectoren, zoals de steenen kalkindustrie, waarop ze kan steunen. In dit opzicht vraagt Fediex dat het SDT specifieke beheers- en programmamaatregelen bevat om de reeds bestaande structurerende sectoren te identificeren, te beschermen en te ondersteunen. We moeten nadenken over de herconfiguratie van de waardeketens en de notie van materiële soevereiniteit en autonomie integreren of herintegreren.

CODIX VOOR HET BEHEER VAN BODEMRIJKDOMMEN

Het voorontwerp van het Decreet tot vaststelling van de Codex voor het beheer van de bodemrijksdommen is op 25 oktober 2023 in 3de lezing aangenomen door de Waalse regering. De tekst werd pas enkele maanden later ter goedkeuring voorgelegd aan het Waalse parlement.

In haar advies van 2021 heeft Fediex vooral kritiek geuit op de basis van dit nieuwe stel-

sel, waarvan de overheden aanvankelijk hadden aangekondigd dat het bedoeld was om ontginningsverplichtingen te beheren en een kader te bieden voor nieuwe activiteiten zoals geothermische energie. Fediex heeft er in het bijzonder op gewezen dat de ontwerpversie van de Code geen prioriteit was in de Regionale Beleidsverklaring en inging tegen de doelstelling om de administratie te vereenvoudigen door de oprichting van een nieuw adviesorgaan en een nieuwe Ambtenaar van bodemrijksdommen te benoemen. De adviesorganen zoals de Cel Ruimtelijke Ordening, de Cel Leefmilieu en de CRAEC (gewestelijke adviescommissie voor de groeve-exploitatie) zijn dezelfde mening toegedaan.

Fediex is de mening toegedaan dat groeven uitgesloten moeten worden van het toepassingsgebied van deze Code en het Strategisch Plan dat het wil invoeren.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Op Europees niveau: de natuurherstelwet

Het ontwerp van de natuurherstelwet ingediend door de Europese Commissie, bedoeld om de achteruitgang van de biodiversiteit tegen te gaan, loopt niet van een leien dakje. Het doel van de wet is om tegen 2030 20% van de land- en zeegebieden van de Europese Unie en minstens 30% van de aangetaste habitats te herstellen.

© Céline PETIT

In een gezamenlijke standpuntnota met verschillende Europese beroepsverenigingen, heeft de UEPG (Europese vereniging van aggregatenproducenten) haar bezorgdheid geuit over het feit dat bepaalde belangrijke elementen van het voorstel moeten worden verduidelijkt, zoals de belangrijke definities of de nieuw ingevoerde concepten, evenals de methodes voor de concrete evaluatie van het natuurherstel in de praktijk. Fediex deelt deze bezorgdheid ook. Hoewel het wetsvoorstel groen licht heeft gekregen van het Europees Parlement, is een aantal lidstaten tegen, waardoor de Europese Raad het voorlopig niet kan aannemen.

Op regionaal niveau: de 360° biodiversiteitsstrategie

Om in lijn te zijn met de Europese doelstellingen voor het behoud van de biodiversiteit, wil het Waals Gewest ook doelstellingen vastleggen voor het decennium 2020-2030, zoals de integratie van biodiversiteit in het beleid inzake ruimtelijke ordening, de strijd tegen invasieve soorten, de sensibilisering van ecosysteemdiensten, enz.

De 360° biodiversiteitsstrategie is in eerste lezing goedgekeurd door de Waalse regering. Volgens Fediex moet dit project de aspecten met betrekking tot het samengaan van biodiversiteit en economische/industriële activiteit beter integreren. Fediex is uiteraard voorstander van biodiversiteitsbevorderende initiatieven, maar heeft bedenkingen bij het gebrek aan controles en inspecties die nodig zijn om een site de status te verlenen van "Site de Grand Intérêt Biologique" (SGIB - Site van groot biologisch belang). Het doel hier is niet om het concept van SGIB te verwerpen, maar om de relevantie van de toekenningsvoorwaarden ervan te nuanceren om de ontginningsactiviteit niet onnodig te belemmeren.

Op het niveau van de groeven

Het vervolg van het "Life in Quarries"-project dat is beëindigd in 2021 is zeer positief. De indicatieve resultaten hebben de verwachtingen overtroffen en het dynamische beheer wordt voortgezet. Het doel is nu om de deelnemende groeven op te volgen, maar ook om andere aan te moedigen om het voorbeeld van dynamisch beheer van de biodiversiteit te volgen van Life in Quarries.

Fediex heeft nieuwe overeenkomsten getekend met verschillende belanghebbenden als bewijs van zijn inzet voor het behoud van de biodiversiteit:

- met de Faculteit Agro-Bio Tech van Gembloux, met het oog op de verdere identificatie van parameters die de mogelijkheden van groeven beïnvloeden om de biodiversiteit te bevorderen;
- met Education Environnement, om groeven op te leiden, zodat in de toekomst sensibiliserings- en opleidingsactiviteiten over biodiversiteit in groeven gedemocratiseerd en nog meer bevorderd kunnen worden.
- met de Universiteit van Bergen (UMons) om een onderzoeksproject op te zetten over bestuivers op ontginningssites.

Kortom, de sector toont concrete betrokkenheid in biodiversiteitskwesties. Daarom is het des te belangrijker om te luisteren naar de gerechtvaardigde vraag van de sector om de ontginningsactiviteit niet onnodig te belemmeren. Een te restrictief beleid met een rechtstreekse impact op de activiteiten van groevesites zou contraproductief kunnen werken op de initiatieven van de groeven om de biodiversiteit te bevorderen.

SECTOROVEREENKOMST BETREFFENDE CO₂/ENERGIE - OP WEG NAAR "KOOLSTOFVEREENKOMSTEN"

De 2de generatie van de sectorovereenkomst betreffende CO₂/Energie (AdB2) is op 31 december 2023 afgelopen. Aangezien de resultaten van het laatste jaar van de verbintenis pas in het eerste semester van 2024 bekend zullen zijn, onthouden we dat de resultaten in het laatste jaarverslag over 2022 meer dan positief zijn met een geschatte verbetering van de energie-efficiëntie met 21,3%, in vergelijking met het streefdoel van 15,41% en een geschatte vermindering van de CO₂-uitstoot met 23%, in vergelijking met het streefdoel van 15,69%. In 2022 zijn 38 nieuwe verbetermogelijkheden geïmplementeerd. Tussen het referentiejaar en 2022 hebben de ondertekenende bedrijven meer dan 500 acties uitgevoerd.

Vanaf 2024 wordt een nieuw kader voor vrijwillige verbintenissen ingevoerd dat bekend staat als de “Koolstofovereenkomst”. Onder het nieuwe systeem zullen bedrijven een actieplan moeten opstellen en doelen moeten stellen die deel uitmaken van een traject dat erop is gericht om tegen 2050 koolstofneutraal te zijn. De bedrijven zullen in ruil voor deze verbintenissen vrijstellingen van bepaalde energietoelagen en subsidies kunnen blijven genieten voor de energieaudits die nodig zijn om de prestaties op te volgen. In het kader hiervan zal Fediex een Koolstofgemeenschap oprichten die bestaat uit een dertigtal ontginningssites. Zoals het Verbond steeds heeft herhaald, is het essentieel dat het nieuwe systeem haalbaar blijft voor de kleinste structuren.

KOOLSTOFARME TRANSITIE

In het vorige jaarverslag (2022) had Fediex sterk de nadruk gelegd op de noodzaak dat de regionale en federale overheden zich moeten concentreren op de afvang, het transport, het hergebruik en/of de opslag van CO₂ (CCUS) en in het bijzonder de grootschalige projecten ondersteunen die door de kalkgroevesector worden gepromoot en waarvoor momenteel vergunningsaanvragen worden ingediend.

In het begin van het jaar heeft Fediex een conferentie georganiseerd over het koolstofvrij maken van de sector en de uitdagingen die gepaard gaan met de ontwikkeling van de CO₂-transportinfrastructuur in het

Waalse Gewest. Door belanghebbenden uit de sector, ngo's, de overheid en verschillende politieke strekkingen samen te brengen, heeft dit evenement geholpen om van de CCUS een van de prioriteiten van de huidige legislatuur te maken.

De Waalse regering heeft in eerste lezing een voorontwerp goedgekeurd van een decreet betreffende het transport van koolstofdioxide via leidingen. Dit ontwerpdecreet legt het kader vast voor de aanstelling van de toekomstige beheerder van het CO₂-transportnetwerk, evenals de regels om toegang te krijgen tot het netwerk voor de potentiële gebruikers. Fediex heeft in dit kader zijn bezorgdheid geuit over de ontwikkeling van en de toegang tot het netwerk.

Terwijl Wallonië en Vlaanderen voor een proactieve aanpak hebben gekozen door elk een regelgevend kader op te stellen voor het CO₂-transport, moeten de Belgische federale en Europese overheden deze dynamiek ook onderschrijven om coherente en transparante regels te garanderen voor de toekomstige waardeketen van het koolstofbeheer.

De kalkgroeve- (Fediex) en de cementsector (FEBELCEM) delen op dit vlak dezelfde bezorgdheid en hebben het initiatief genomen om een gezamenlijke werkgroep over dit onderwerp op te richten voor de opvolging van het verloop van de invoering van het CO₂-transportnetwerk en van de bijbehorende technische en regelgevende aspecten.

© Laurent MARCQ

© MARQ Laurent
Carrières Cuvellier

© Grégoire DENEUVILLE

Techniek

KRISTALLIJN SILICA - GRENSWAARDEN VOOR BLOOTSTELLING

Het Koninklijk Besluit tot vaststelling van de nieuwe grenswaarden voor de blootstelling aan kristallijn silica is gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 4 december 2023.

De aangenomen waarden zijn degenen van het compromis gesloten tussen werkgevers en vakbonden. De nieuwe drempelwaarde van $0,05 \text{ mg/m}^3$ zal van toepassing zijn vanaf 1 september 2025.

De Europese Commissie overweegt ook om de grenswaarde te verlagen die tegen 2026 ook op $0,05 \text{ mg/m}^3$ zou kunnen worden vastgesteld.

- kristallijn silica: kwarts (respirabel stof) 14808-60-7

- $0,1 \text{ mg/m}^3$ tot 1 september 2025; $0,05 \text{ mg/m}^3$ vanaf 1 september 2025;
- 01317-95-9 Kristallijn silica tripoli (respirabel stof) $0,1 \text{ mg/m}^3$ tot 1 september 2025; $0,05 \text{ mg/m}^3$ vanaf 1 september 2025;
- Kristallijn silica (respirabel stof): niet elders genoemde kristallijne vormen $0,1 \text{ mg/m}^3$ tot 1 september 2025; $0,05 \text{ mg/m}^3$ vanaf 1 september 2025.

BESCHERMING VAN DE WERKNEMERS TEGEN ASBEST

De Commissie heeft voorgesteld (Richtlijn (EU) 2023/2668) om de grenswaarde voor beroepsmatige blootstelling aan asbestvezels (ongewijzigd sinds 2003) te verlagen van $0,1 \text{ vezel/cm}^3$ ($100.000 \text{ vezels/m}^3$) naar $0,01 \text{ vezel/cm}^3$ ($10.000 \text{ vezels/m}^3$). Geen enkele werknemer mag worden blootgesteld aan een concentratie van meer dan $0,01$

asbestvezels per kubieke centimeter (v/cm^3) gedurende een overgangperiode van 6 jaar. Na deze overgangperiode van 6 jaar kunnen de lidstaten kiezen tussen:

- een grenswaarde gelijk aan $0,01 \text{ vezel per cm}^3$, inclusief de fijnste asbestvezels;
- een grenswaarde gelijk aan $0,002 \text{ vezel per cm}^3$, exclusief de fijnere asbestvezels.

De huidige definitie van een vezel, zoals bepaald in Richtlijn 2009/14/EG en in onze wetgeving, blijft behouden: *“alleen vezels die langer zijn dan vijf micrometer, een breedte hebben van minder dan 3 micrometer en een lengte/breedteverhouding van meer dan 3:1 worden in aanmerking genomen.”*

Silica en asbest zijn intrinsieke bestanddelen die in wisselende verhoudingen aanwezig kunnen zijn in aggregaten. De preventieve maatregelen die groeve-exploitanten nemen bij de ontginning van voorraden, garanderen de bescherming van de werknemers en de omwonenden.

REGELGEVING EN PRODUCTNORMEN VOOR BOUWPRODUCTEN (NORMALISATIE TC 154 "AGGREGATEN")

Het publicatieproces van geharmoniseerde normen is nog steeds opgeschort in afwachting van de hervorming in het kader van de "nieuwe" verordening inzake bouwproducten. Aan het eind van het jaar is er een akkoord gesloten en dat zou in 2024 moeten worden goedgekeurd, met een lange overgangperiode voor bepaalde punten.

Tegelijkertijd wordt het door de Commissie opgestarte en aangestuurde proces "CPR Acquis", dat de impasse in het normalisatieproces moet doorbreken, verdergezet. CPR Acquis zal de producten en eindtoepassingen van de aggregaten en de kenmerken en niveaus/klassen omvatten.

De aggregaten staan op de 10de op de prioriteitenlijst. Het overlegproces dat ongeveer 15 maanden zal duren, zou in het laatste kwartaal van 2024 van start moeten gaan en worden gevolgd door een verzoek tot normalisatie dat gereguleerde gevaarlijke stoffen en regels met betrekking tot productcategorieën moet omvatten. De geschatte periode voor het publiceren van de nieuwe normen is 2027-2030.

Aangezien het overlegproces erg kort is (wat standaardisatie betreft), is er afgesproken om zo veel mogelijk te anticiperen op mogelijke

verzoeken van de Commissie. Hiertoe worden alle werkgroepen geraadpleegd om een stand van zaken op te maken van de huidige en de gewenste situatie: is het kenmerk essentieel, verouderd (te schrappen), informatief/indicatief of ontbreekt het.

Ter herinnering, CEN/TC 154 heeft de huidige ontwerp-productnormen voor aggregaten bijgewerkt (*prEN 17555-1 & 2 - Aggregaten voor bouwwerken*, *prEN 13383-1 & -2 - Rockfill*, *prEN 13450-1 & -2 - Aggregaten voor spoorwegballast* en *prEN 13055 - Lichtgewicht aggregaten*). Deze projecten zullen als basis dienen voor de discussie.

De nieuwe normen zullen bepalingen bevatten over het vrijkomen van gevaarlijke stoffen en natuurlijke radioactiviteit.

Het is noodzakelijk om de normen bij te werken en te publiceren, wat ook een verzoek is van de groeve-exploitanten. De gekozen methode geeft echter aanleiding tot een aantal bezorgdheden, aangezien de Commissie betrokken zal zijn bij het besluitvormingsproces.

PRODUCT CATEGORY RULES AGGREGATES (CPCR)

De PCR's zijn de vereisten die specifiek zijn voor een productcategorie voor de uitvoering van levenscyclusanalyses (LCA) en de mededeling van de resultaten daarvan via milieuproductverklaringen (EPD), in overeenstemming met de internationale normen ISO 14025 en ISO 14044.

De bouwproductenverordening (CPR) voorziet ook in de mogelijkheid om aanvullende sectorale Product Category Rules (cPCR) te

© Maggy SCHOMME

bepalen, op voorwaarde dat deze niet afwijken van de regels van de algemene PCR. De cPCR (aggregaten) moeten klaar zijn voor het CPR Acquis-proces en moet de methoden bevatten voor de essentiële kenmerken en het gebruik en kunnen ook de methoden specificeren voor het uitvoeren van de EPD's, maar altijd in overeenstemming met de norm EN 15804 (milieuproductverklaringen - regels voor categorieën van bouwproducten). Het is mogelijk niet verplicht, maar de "nieuwe" prestatieverklaring (DoP) zou worden aangevuld met bepaalde informatie uit de EPD en/of de levenscyclusanalyse (LCA).

Twee cPCR's zijn in voorbereiding: één voor verbonden aggregaten (cradle-to-gate) en één voor niet-verbonden aggregaten (cradle-to-grave). De voornaamste discussiepunten zijn: de toewijzing van nevenproducten voor kunstmatige aggregaten en het probleem van hergebruik van aggregaten ter plaatse voor gerecycleerde aggregaten. Het lijkt erop dat er één document zal komen dat geldt voor alle normen betreffende "aggregaten".

Deze aanpak kan werken als alle lidstaten dit geharmoniseerd toepassen.

PRESTATIEVERKLARING (DOP)

Om het product te kunnen kiezen in functie van het beoogde gebruik, moet vanaf 1 juli 2023 verplicht een prestatieverklaring bij de bouwproducten met CE-markering zitten.

De prestaties van bouwproducten komen overeen met de relevante essentiële kenmerken (kenmerken van een bouwproduct die overeenkomen met de fundamentele vereisten van het product) en worden uitgedrukt met een niveau (getal), een klasse (reeks prestatieniveaus of begrensd door een minimum- en een maximumwaarde).

De prestatieverklaring is vereist voor de essentiële productkenmerken.

Als reactie op bepaalde administratieve non-conformiteiten die werden vastgesteld door de inspectiediensten van de FOD Economie, heeft de Technische commissie een model van een DoP opgesteld en ter beschikking gesteld van de leden dat voldoet aan de wettelijke vereisten.

"GROENE BENOR"-CERTIFICERING

Sommige spelers in de bouwsector (certificeringsinstanties, producenten, openbare bestekschrijvers) zouden graag een certificeerbaar label invoeren gebaseerd op zeven pijlers om de duurzaamheid van de producten aan te tonen:

- Management (beheer)
- Levenscyclusanalyse (LCA) & milieuproductverklaring (EPD)
- Energie & CO₂
- Waterverbruik
- Circulariteit
- Traceerbaarheid
- Vervoersbeleid

De sector is geen voorstander van een bijkomend label en werkt liever aan de harmonisatie van de bestaande labels op Europees niveau. Dit standpunt zal worden herzien in functie van de vraag van de klanten.

FUSIEPROJECT BE-CERT/PROBETON/OCBS

De fusie van de drie organisaties is bevestigd en de nieuwe vzw "PROCERTUS", die alle certificeringsactiviteiten overneemt, is actief sinds 1 januari 2024.

BETROKKENHEID VAN FEDIEX BIJ DE OPSTELLING VAN BESTEKKEN VOOR OVERHEIDSOPDRACHTEN

De Technische commissie heeft verschillende voorstellen ingediend bij de Vlaamse overheid om het Standaardbestek 250 (SB250) aan te passen voor opname in de volgende versie van het bestek die in 2024 wordt gepubliceerd.

Het Agentschap Wegen en Verkeer (AWV) heeft bevestigd dat het voldoende informatie heeft om erover te spreken in zijn werkgroep.

De Technische commissie is ook betrokken bij het werk van Qualiroute:

- WG02 Funderingen;
- WG03.1 Beton;
- WG03.2 Bitumineuze afdekking.

FÉDÉRATION DES INDUSTRIES EXTRACTIVES DE BELGIQUE
VERBOND VAN ONTGINNINGSBEDRIJVEN IN BELGIË
Rue Edouard Belin, 7 | B-1435 Mont-Saint-Guibert | +32 (0)2 511 61 73 | info@fediex.be
www.fediex.be

